

1. Úvod

Po dvouleté pauze vydává Český statistický úřad znovu publikaci Život cizinců v ČR, která doplňuje ročenku Cizinci v České republice. V letošním roce je tato publikace zaměřena na cizince, vykonávající v České republice výdělečnou činnost. Jde tedy jak o cizince-zaměstnance, tak o cizince, kteří na našem území podnikají na základě uděleného živnostenského oprávnění. Publikace přináší údaje za výše uvedené skupiny cizinců za rok 2020 i za delší časové řady.

Publikace je členěna do několika kapitol. První kapitola podává základní přehled o cizincích legálně pobývajících na území naší republiky podle kategorií pobytu, v členění podle pohlaví a státního občanství. Mezi legálně pobývajícím cizincem jsou podle zákona č. 326/199 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších úprav, zahrnuti jak občané tzv. třetích zemí, tak občané EU, kteří získali v České republice povolení k trvalému pobytu, občané třetích zemí s dlouhodobými vízy nebo dlouhodobým pobytem, jakož i občané EU a jejich rodinní příslušníci s registrovaným přechodným pobytem.

Druhá kapitola, zaměřená na ekonomické aktivity cizinců v ČR, je členěna do dvou subkapitol. První subkapitola pojednává o cizincích v postavení zaměstnance. Synonymum pro tento pojem jsou cizinci evidovaní úřady práce. Druhá subkapitola se pak týká cizinců-držitelů živnostenského oprávnění. Jako synonymum pro tento termín je v textu užíván pojem cizinci s živnostenským oprávněním. Pod pojmem celková zaměstnanost cizinců v ČR se dále v textu rozumí součet platných povolení k zaměstnání a zaměstnaneckých a modrých karet cizinců z třetích zemí, počtu cizinců evidovaných krajskými pobočkami Úřadu práce (tj. cizinců z třetích zemí, kteří pro výkon práce v ČR nepotřebují pracovní povolení a cizinců-občanů zemí EU) a počtu cizinců-držitelů živnostenského oprávnění.

Od 1. 5. 2004 mají občané EU/EHP a Švýcarska v ČR volný přístup na trh práce. Ostatní cizinci (tj. občané tzv. třetích zemí) mohou vykonávat na území ČR práci za podmínky, že obdrželi povolení k zaměstnání nebo zaměstnaneckou či modrou kartu, případně kartu vnitropodnikově převedeného zaměstnance v souladu se zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, pokud tento zákon nestanovuje jinak.

Cizinci mohou na území ČR v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, podnikat stejně jako občané ČR, pokud splní náležitosti dané tímto zákonem a souvisejícími předpisy. Živnostenský zákon umožňuje cizinci na území ČR podnikat jako zahraniční fyzická osoba (cizinci však mohou zakládat i právnické osoby nebo zřizovat na území České republiky organizační složky svého podniku v zahraničí).

Pro účely této publikace byl zvolen termín cizinec-držitel živnostenského oprávnění nebo také cizinec s živnostenským oprávněním. V této kategorii jsou zahrnuti cizinci, kteří získali v České republice živnostenské oprávnění a kterým bylo zároveň uděleno dlouhodobé vízum, dlouhodobý nebo trvalý pobyt. Dále jde o rodinné příslušníky rezidentů s dlouhodobým pobytem nebo osoby s uděleným azylem či doplňkovou ochranou a občany států EU/EHP a Švýcarska a jejich rodinné příslušníky.

První subkapitola týkající se cizinců v ČR v postavení zaměstnanců přináší nejenom aktuální údaje (za rok 2020) v členění podle státního občanství cizince, pohlaví, odvětvové klasifikace ekonomických činností, klasifikace podle postavení v zaměstnání a regionu, kde je cizinec zaměstnán,

ale poskytuje i přehled o cizincích evidovaných úřady práce podle vybraných charakteristik za delší časové období.

Subkapitola týkající se cizinců-držitelů živnostenského oprávnění poskytuje statistiky za rok 2020 v členění podle státního občanství cizince, pohlaví a regionu vydání živnostenského oprávnění cizinci. Obdobně jako předchozí subkapitola, zaměřená na cizince-zaměstnance, přináší i tato část retrospektivní pohled na výše uvedenou skupinu cizinců podle vybraných charakteristik.

Poslední kapitolou je závěr, který shrnuje informace a hlavní zjištění obsažené v jednotlivých kapitolách.

Celá analýza čerpá z dostupných dat Ředitelství služby cizinecké policie (ŘSCP), Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) a Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO).